Základní škola Trhový Štěpánov, Sokolská 256, 257 63 Trhový Štěpánov

PROGRAM ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVY, VZDĚLÁVÁNÍ A OSVĚTY

Všeobecné podmínky pro EVVO stanovuje zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí:

§ 16: Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.
§ 6: Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.

Enviromentálním vzděláváním, výchovou a osvětou se rozumí:

Předávání soustavy znalostí a dovedností, týkajících se zákonitostí biosféry, vztahů člověka a životního prostředí, problému životního prostředí z globálního a lokálního hlediska a možností a způsobů dosažení udržitelného rozvoje.
Rozvinutí schopností komplexního myšlení, chápání interakcí přístupů ekologických, technických, ekonomických i sociálních.
Podněcování aktivity a tvořivosti, zaměřené k žádoucímu řešení.
Ovlivňování vztahu k přírodě, odpovědnosti za jednání vůči prostředí, ohleduplnosti a spolupráci v mezilidských vztazích.
Působení na utváření hierarchie životních hodnot a celkového životního stylu ve smyslu potřeb udržitelného rozvoje.

Cíl:

Zvýšení ekologického vědomí a ekologicky příznivého jednání nejen žáků, ale i pedagogů a ostatních zaměstnanců školy. Vybavit je nejen znalostmi, ale pomoci jim získat klíčové kompetence, které jim v praktickém životě pomohou žít v souladu s trvale udržitelným rozvojem na Zemi.

Cíle EVVO:

- vytvářet citové vazby dětí k přírodě a rodnému kraji, tím rozvíjet schopnost radovat se z jedinečnosti všedního dne
- uvědomění si, že každý člověk může pozitivně ovlivnit stav životního prostředí, že každý z nás má odpovědnost vůči budoucím generacím
- sebedůvěra - schopnost formulovat vlastní názor a vést diskuzi s oponenty
- schopnost orientace v labyrintu často protichůdných informací o životním prostředí
- pochopení a přijetí zásady trvale udržitelného života

Dílčí cíle:

1. Prohloubení odborné přípravy pedagogických pracovníků – školení, semináře
2. Ekologizace provozu školy – úspory energie, vody, třídění odpadů
3. Environmentální informace a osvěta – nástěnky, školní časopis, hlášení ve školním rozhlase
4. Podpora aktivit mládeže blízkých přírodě – sportovně turistické kurzy, exkurze, workshopy
5. Péče o přírodní prostředí – zeleň ve třídách, v areálu i okolí školy
6. Úsilí o kvalitu mezilidských vztahů mezi žáky, pedagogy i rodiči – snaha o vytváření celkové dobré atmosféry ve škole, pozitivního klimatu při vyučování i akcích mimo školu
7. Snížení emisí - podpora využívání kol a hromadné dopravy při dopravě do školy
8. Zkvalitnění environmentální výchovy při mimoškolních činnostech
9. Zařazení témat EVVO do výuky v jednotlivých předmětech

Následující pravidla by měla být co nejpečlivěji dodržována, aby environmentální výchova byla co nejefektivnější:

- nutnost zařadit ekologickou výchovu již v raném věku (1. ročník) – vztah k přírodě a životnímu prostředí se stává součástí životního stylu a citových potřeb dětí
- vzbudit zájem žáků o co nejširší zapojení do EV, ale za dodržení zásady dobrovolnosti
- podpora pedagogů jak ze strany ředitelství, tak ze strany všech kolegů (sami se učí ekolog. výchovu vést a přebírají žáky s již osvojenými návyky a ty dále rozvíjejí).
- důraz je kladen na „dobrý příklad, který učí“ – ekologické chování pedagogů a ostatních zaměstnanců školy
- jednotnost ekologické výchovy co do obsahu i kontroly
- všichni pedagogové by měli chápat důležitost ekologické výchovy a jako takovou ji i prezentovat
- projekty EV je nutno vždy dokončit, tak aby byla zpětná vazba (pracovní listy, besedy v následující hodině, slohová práce, fotodokumentace, výtvarné práce atd.)
- efektivnější jsou aktivity pořádané mimo školu – velké riziko nedotažení „do konce“ – žádné hmatatelné výstupy

Stálá náplň environmentální výchovy:

- uplatňování ekologické výchovy ve všech předmětech při maximální vstřícnosti učitelů 1. i 2. stupně ZŠ
- předávání informací o aktivitách školy a organizacích mimo školu, zabývajících se ekologickou tematikou
- zabezpečení dalšího vybavení školy učebními pomůckami pro EV
- spolupráce s rodiči, městem, podniky a dalšími ZŠ, popřípadě SŠ i VŠ (informace, zkušenosti)
- podchycení co největšího počtu žáků pro účast na akcích s ekologickou tematikou
- spolupráce se sdruženími zabývajícími se ekologickou výchovou

Průběžné úkoly:

- péče o zeleň ve třídách, na chodbách a v okolí školy
- pěstování kladného citového vztahu k přírodě (v Př, Ch, Fy, Ov, Pč, D, Z, Prv, Vv, Čj), vycházky do přírody
- dodržování hygienických zásad – přezouvání, větrání, osvětlení, pitný režim
- třídění odpadů – komunální odpad, sběr papíru, sběr PET lahví do označených nádob umístěných ve všech poschodích školy
- využívání přírodních a alternativních materiálů ve výuce (další využití již použitých věcí)
- informace žáků o stavu životního prostředí v celé ČR i v regionu, o akcích a činnostech ekologických aktivistů (hodiny Př, nástěnky, tisk, rozhlas)

Plnění průběžných úkolů, které se týkají především vztahu žáků k okolnímu prostředí (budova školy, okolí), k sobě navzájem, ke svému zdraví a k vytváření celkového životního stylu, musí být požadováno všemi učiteli.

Charakteristika průřezového tématu environmentální výchovy

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.
Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Postupným propojováním, rozšiřováním, upevňováním i systematizací vědomostí a dovedností získávaných v těchto oblastech umožňuje Environmentální výchova utváření integrovaného pohledu. Každá z oblastí má svůj specifický význam v ovlivňování racionální stránky osobnosti i ve vlivu na stránku emocionální a volně aktivní. Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků s okolním prostředím a propojuje rozvíjení myšlení s výrazným ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince.
Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda zdůrazňuje pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, dynamických souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru jako celek, postavení člověka v přírodě a komplexní funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života, pro získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie i pro mimoprodukční hodnoty (inspiraci, odpočinek). Klade základy systémového přístupu zvýrazňujícího vazby mezi prvky systémů, jejich hierarchické uspořádání a vztahy k okolí. Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost téma odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálními jevy s důrazem na význam preventivní obezřetnosti v jednání a další principy udržitelnosti rozvoje. Ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí. Ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňuje průřezové téma aktivně využívat výpočetní techniku (internet) při zjišťování aktuálních informací o stavu prostředí, rozlišovat závažnost

ekologických problémů a poznávat jejich propojenost. Komunikační technologie podněcují zájem o způsoby řešení ekologických problémů možností navazovat kontakty v této oblasti a vyměňovat si informace v rámci kraje, republiky i EU a světa. Vzdělávací oblast Umění a kultura poskytuje environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí. Propojení tématu se vzdělávací oblastí Člověk a svět práce se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:
- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:
- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

V Trhovém Štěpánově, dne 1.9.2010

Mgr. Kuželová Květa
ředitelka školy